

SLOVENSKO-POLSKÉ VZTAHY V PŘEDVEČER DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

JAN N Ě M E Č E K

NĚMEČEK, J.: The Slovak-Polis relations before the Second World War. *Historický časopis*, 45, 3, 1997, pp. 440-454, Bratislava.

The formation of the Slovak State, in 1939, was guaranteed by Germany and in meant the end of the Polish political and power influence in Slovakia. Before the formation, Poland was supporting the idea of the Slovak separation for quite a long time. The formation of the Slovak State, in that way, had to be quite a disappointing event for the Polish politics. In spite of that, Poland and its leaders continued their fight (a political one) for weakening the German hegemony in Central Europe. The Polish government was among the first governments to officially recognize the independent Slovak State, in March of 1939. The Slovak government tried to normalize the relations with Poland and showed the good will on 2nd June 1939. On that day, it announced the effort to name L. Szathmáry the first Slovak State Ambassador in Poland. There were only two Slovak diplomats who got involved in the Czechoslovak foreign resistance movement, during the Second World War.

History. Slovakia. The Slovak Polish relations before the Second World War.

Vznik samostatného slovenského štátu pod patronaci Nemecka znamenal vyřazení mocenského vlivu polské politiky ze Slovenska. Tím vyvrcholil proces, který začal již na konci roku 1938 polskými územními nároky vůči Slovensku. Došlo k tomu přes mnohaletou podporu slovenského separatismu z polské strany, pro kterou musel tento vývoj nutně znamenat zklamání, zejména po misi Pavla Čarnogurského, který ve dnech 5.-9. 3. 1939 jednal jménem slovenské vlády ve Varšavě s polskými představiteli o možnostech slovensko-polské spolupráce, zvláště pak o návštěvě slovenského premiéra Jozefa Tisa v Polsku.¹ Přesto se však Polsko nevzdávalo snah na oslabení německé hegemonie v tomto směru.²

Polská vláda uznala mezi prvními vznik Slovenské republiky,³ a záhy došlo také k výměně diplomatických zástupců. Již 16. března byl jmenován Karol Klinovský⁴ chargé d'affaires u polské vlády, 20. března pak bylo otevřeno slovenské vyslanectví

¹ ČARNOGURSKÝ, P.: 14. marec 1939, Bratislava 1992, s. 165-180.

² Bliže ke vztahům polsko-česko-slovenským před 15. 3. 1939 nejnověji DEÁK, L.: Hra o Slovensko, Bratislava 1991, s. 193-231. V souvislosti s těmito polskými snahami je nutno připomenout, že nejvýznamnější propolsky orientovaný slovenský politik, Karol Sidor, byl na nátlak Němců odsunut mimo slovenskou politickou scénu jako vyslanec do Vatikánu. Z polské strany přišel do téže funkce Kazimierz Papée, bývalý polský vyslanec v Česko-Slovensku, v čemž je možno spatřovat snahu Poláků udržet i nadále blízký kontakt se svým hlavním exponentem.

³ O tom, kdo jako první stát uznal Slovenskou republiku se vedou spory. Polská historička ORLOF, E.: *Dyplomacja polska wobec sprawy słowackiej w latach 1938-1939*, Krakow 1980 tvrdí, že první bylo Maďarsko a to na základě telegramu polského konzula Laciňského z 15. 3. 1939, který oznamuje, že maďarský konzulát „uvědomil slovenskou vládu, že se mění na vyslanectví“. Druhým důkazem je pak článek otištěný ve *Slovačku* (ORLOF, E.: c.d., s. 134). V informaci slovenského MZV z 21. 11. 1939 o uznání Slovenského štátu je však Polsko uvedeno na prvním (Maďarsko na druhém a Německo na třetím) místě (Slovenský národní archiv (SNA), fond MZV 1939-45, kart. 112, řj. 14.503/39). Stejně tak viceministr zahraničních věcí Jan Szembek v rozmluvě s Klinovským z 3. 7. 1939 prohlásil, že polské vyslanectví v Bratislavě bylo první, které vzniklo na Slovensku (Diariusz i teki Jana Szembeka (DTSJ), díl IV, London 1972, s. 653).

⁴ Klinovský byl před 15. 3. 1939 šéfem politického oddělení slovenského ministerstva vnitra.